

Arvid Klasson, Hästhagen **berättar för Sture Hjalmarsson 1985-07-22**

Jag är född den 5 november 1909 på Attorp i S. Säm, där min far var kusk. Far hade kommit från Götåkra Mellangården, som på den tiden hörde till Attorp. Min farfar hette Amateus och var bror med Henry Göthfelts farfar som hette Theodor. Deras föräldrar, åtminstone fadern, hade kommit från Småland.

När far hade varit kusk på Attorp i 20 år köpte han Stora Frötorpet av Axel Linus Hylander, som tidigare hade friköpt torpet från Berga. Vi flyttade dit, men om detta har jag naturligtvis inget minne, för jag var då bara två år gammal.

Ett av de första minnena jag har, var när Johan på Lilla Frötorpets´s far skrämde mej så förskräckligt. Jag träffade honom nedanför backen åt Lilla Frötorpet till och vi gick sedan uppför backen mot vårt hus. Plötsligt höjde han käppen och sade: ”Nu slår jag ihjäl dig”. Det var ju ett skämt, men jag blev fruktansvärt rädd. Jag var väl då i fyra-femårsåldern, men detta minne sitter ännu kvar.

I Kvarnhults småskola gick jag för Linnéa Svensson och vi hade väl två kilometer dit. Det var rätt dålig skogsväg och kunde vara nog så besvärligt på vintern. Vi var sju barn i min klass, fem flickor och två pojkar. När vi skrevs in var jag ensam pojke, men för att jag inte skulle behöva vara ensam pojke så fick Tage Pettersson, som var född den 7 januari 1910 också börja och sedan hade vi följe i skolan hela tiden.

Min syster Elin, som var två år yngre än jag, kunde läsa redan då hon skrevs in i skolan. Hon fick därför börja direkt i andra klass, så därför hade vi följe vartannat år i skolan.

När jag sedan började folkskolan för Wilhelm Fogelqvist så fick jag en halv mil till skolan. Fogelqvist var en rätt sträng, men samtidigt humoristisk lärare. Tyckte han att det gick för långt så tog han till käppen och vid något tillfälle var det någon som fick ett rapp så att en liten bit av käppen gick av... Det var inte mycket till lekplats vid folkskolan. Vi fick hålla till ute på gamla

vägen och på sluttningen upp mot kyrkporten, där fick vi spela boll.

Jag har också ett annat minne från den tiden. Vi var på Berga och gallrade rovor och patron Rundqvist kom ut på åkern och betalade oss. Jag fick en hel krona som jag stoppade i byxfickan. Efter en stund så tyckte jag att jag hade tappat kronan. Jag blev väldigt rädd, för en krona var många pengar för mig på den tiden. Men som tur var hittade jag kronan till slut i fickan och det var en stor lättnad.

Jag gick och läste för kyrkoherde Johnsson, som var en mycket nitisk lärare. Vi var 46 läsbar när vi började, men det var en flicka från Torsbo som dog under tiden som vi gick och läste.

Förhållandena på den tiden var helt annorlunda än nu. Ingen skulle väl kunna tänka sig att säga ”du” till prästen och det var väl ingen som gjorde på den tiden. Vi var tre stycken läspojskar som Johnson tog ut och ville ha att studera vidare. Det var Ragnar Nilsson i Knapagården, Torsten Skattberg i Götåkra och jag. De andra fortsatte nog lite, men jag hade ingen lust för att läsa, jag ville vara ute och arbeta.

Redan medan jag gick i skolan fick jag hjälpa till med vad jag kunde därhemma. Far satte kardor åt Knut Larsson i Rånnaväg och det fick jag hjälpa till med redan då jag var liten. Jag tror att far hade 4 kr dussinet för att han satte kardorna och då var det mycket att göra vid dem innan det var daggs att sätta i tinnarna. Fårskinnet skulle blötas och spännas upp på en ram och sedan hade man ett litet verktyg att sticka hål med där tinnarna skulle sitta. Sedan fick man kröka till tinnarna så att de skulle sitta riktigt i fårskinnet.

Från min barndom minns jag ”Blomma-Johan” som bodde i en liten stuga i Bergas skog. En annan stuga låg alldeles intill Lilla Frötorpet eller ”Snippen” som det också kallades. Där bodde Johan Svantessons föräldrar och fast stugan låg så nära ”Snippets” trädgård, så låg den ändå på Boarp Ödesgårdens ägor. En liten åker hade de också som de brukade.

Mellan Skogen och Stora Frötorpet hade förr legat ett torp som hette Nybygget och där hade funnits en murad stenladugård där murarna ännu stod kvar. Men de blev raserade, för vi pojkar tyckte det var roligt att tumla ned några stenar från muren emellanåt...

När jag hade konfirmerats så fick jag bli dräng hos Gottfrid Svensson i Danstorp. Jag bodde där en sommar och hade då en lön på 20 kr i månaden samt mat och logi. Sedan bodde jag hemma och gick emellanåt i Danstorp på

dagsverken. Dessemellan arbetade jag hemma med jordbruket.

Arbetet i Danstorp brukade pågå från 7-tiden på morronen till 7-8-tiden på kvällen, likadant på lördagar som övriga dagar.

Det fanns rätt mycket ungdom i Boarp på den tiden, det ordnades lite baler emellanåt och då fick vi hålla till hos Axel Svensson i Hjortsbacka. Jag var tidigt intresserad för musik och lyckades få far att köpa ett tvåradigt dragspel av Gustav Claesson i Säm. Jag lärde mig spela, men det dröjde rätt länge innan jag kunde köpa ett femradigt dragspel av John Larsson i Rånnaväg, vilket år det var minns jag inte.

Min far var också musikalisk och hade haft ett dragspel, men jag vet inte var han hade gjort av det, för det fanns inte när jag skulle börja spela.

Han hade haft ett dragspel som han köpt från Hedemora och hade också varit ute och spelat lite ibland. Likaledes hade "Johan på Snippen" haft ett litet dragspel som han hade varit ute och spelat med.

När bygdegården i Boarp kom till 1936 blev det mera fart på nöjeslivet i Boarp. Då kom det ungdomar från Rånnaväg och Götåkra och från andra platser häromkring. Det var väl inte alltid för politikens skull som dom gick med i SLU, men en del blev även politiskt intresserade.

Innan bygdegården kom till hade vi en del möten i en stuga i Kullabo. Valter Andersson var ordförande i SLU, Sten Andersson kassör och Asta Jacobsson var sekreterare.

Mest fick jag spela ensam på mitt dragspel på mötena, men Erik Odéen kunde spela fiol och han kanske var med och spelade någon gång.

1942 flyttade jag hit till Hästhagen, jag bytte egentligen med Henrik Gustafsson. Gustav Holm ägde då Hästhagen, men gick på Berga och arbetade. Han ville inte ägna sig åt jordbruket här utan hade arrenderat ut det till sin som Gustav Adolf, som då låg i det militära och inte kunde sköta jordbruket. Holm hade nog då bjudit ut gården till Henrik Gustafsson.

Jag hade talat med Erik Fridell om att jag ville ha ett större jordbruk och då gick det så till, att Henrik Gustafsson köpte Stora Frötorpet av mej och så köpte jag Hästhagen i stället, men jag fick ju ge emellan förstås.

Vi flyttade hit och sedan gifte vi oss 1943. Min far var också med hit, men min mor hade dött 1928. Far levde här i tio år och dog 1952.

Här i Hästhagen har vi brukat ha 4-5 kor, upp till 6 ibland och häst.

Jag har haft en del uppdrag inom den politiska bonderörelsen och varit

ordförande under några år i Gällstads lokalavdelning av Centerpartiet. Jag kom med i kyrkofullmäktige, troligtvis 1942, var också med i pastoratsdelegerade till 1976, då jag avsåde mig dessa uppdrag.

Efter K.W. Karlsson som avgick i och med utgången av 1965 har jag varit kyrkovärd, så det blir 20 år till kommande årsskifte. Det är ju ett hedersuppdrag och det enda som är kvar för vilket det inte utgår någon ekonomisk ersättning och så bör det också vara tycker jag.

Att vara kyrkovärd innebär att man i samråd med vaktmästaren skall se till att det som finns i kyrkorna hålls i ordning, både textilierna och andra inventarier liksom allt som hör till kyrkan. Man skall se till att det finns nattvardsvin och oblater och sedan skall man vara närvarande vid gudstjänsterna om man inte är förhindrad av sjukdom eller annat laga förfall.

Det finns ju en kyrkovärd för vardera Gällstads och S. Säms församlingar och skulle det vara så att ingen av dessa kan vara närvarande så har vi anmodat någon annan av kyrkorådet att ställa upp, och det har hänt någon gång.

Vid högmässa med nattvardsgång bör det vara två kyrkovärdar och om då någon av oss har förhinder så får någon från kyrkorådet hjälpa till.

Vid begravningar behöver vi inte vara närvarande, då sköter vaktmästaren vad som skall göras. Däremot skall vi vara närvarande när det är konfirmation. Vi skall gå prästen tillhanda och se till att han får den hjälp som han behöver. Det har aldrig varit några svårigheter, det har alltid gått bra och samarbetet har varit mycket gott.

Domkapitlet har utfärdat instruktioner för kyrkvärdarna hur de skall förfara i händelse av mässfall. Detta kan bero på att prästen kommer försent, inte kommer alls eller måste avbryta gudstjänsten på grund av sjukdom. Kommer prästen försent ber kyrkvärden församlingen vänta och under tiden spelar organisten på orgeln. Kommer prästen inte alls på grund av förfall, så meddelar kyrkvärden församlingen om orsaken härtill och efterhör om det i kyrkan finns någon präst som är villig att håla gudstjänsten.

Om så inte är fallet meddelar kyrkvärden att en kort gudstjänst skall hållas. Under denna står kyrkvärden framme i koret, vänd mot församlingen, läser texterna och leder församlingen i bönerna, psalmerna sjunges, kyrkliga meddelanden läses och i stort sett följes den vanliga gudstjänstordningen med undantag av att ingen predikan hålles.

Om präst på grund av sjukdom måste avbryta gudstjänsten är kyrkvärdens uppgifter i stort sett desamma. De kyrkliga kollektorna uppräknas tillsammans med prästen och en av kyrkvärdarna undertecknar kvittot.

När det gäller någon inspektion av kyrkan eller Påbo kapell så brukar vi få kallelse att närvara tillsammans med prästen och kanske någon annan av kyrkorådet.

Varje år på hösten brukar vi samlas till något som kallas "kyrkorådsdag", dessa dagar brukar alternera mellan olika församlingar i kontraktet.

När jag började som kyrkvärd 1966 tillsammans med Erik Pettersson från S. Säm så var antalet kyrkbesökare betydligt högre. Då gick antalet inte gärna under 100, mellan 130 och 140 var en rätt vanlig siffra och kanske flera många gånger. Nu är det sällan som antalet kommer upp till 100.

Manne Claesson, Vegby efterträdde Erik Pettersson, Götåkra som kyrkvärd 1970 och vi har vid flera tillfällen dikuterat orsaken till att kyrkbesökarnas antal har minskat så. Efter vad vi kan förstå så måste det bero på att det nu finns så många aktiviteter. Folk hinner inte vara med överallt och då är det många andra saker som får gå före. Men det är inte roligt för oss, som försöker att gå i kyrkan varje söndag, att se hur deltagarantalet minskar. Nu har det dock hållit sig någorlunda konstant under några år.

Ungdomsverksamheten har däremot ökat och det är kantorerna och många andra frivilliga medhjälpare som gör ett mycket gott arbete. Vi har en väldigt ambitiös kantor och när hon medverkar med sina ungdomar har det kommit mycket folk till kyrkorna. Då kommer också många föräldrar, som kanske annars inte går så ofta.

En gång i månaden brukar det vara gudstjänst i Vegby församlingshem och en gång om året brukar det anordnas friluftsgudstjänst vid S. Säms kyrkoruin. Ofta förläggs denna till midsommar, men i år var den inte innan i söndags, som då besöktes av ett 60-tal personer.

Jag har också vid några tillfällen vikarierat som kyrkvaktmästare och det började jag med redan när Harald Gustafsson var vaktmästare.

Arbetsuppgifterna för vaktmästarna har utökats mycket med alla dessa fondgravar, det är nu över 200 som sköts av vaktmästarna. När det gäller anhöriga som bor långt borta så har jag förståelse för att de lämnar bort skötseln, men när det gäller närboende som kanske inte alls har svårt för att ta sig till kyrkan, då tycker jag det är konstigt att de inte vill sköta gravarna själva.

Jag tycker heller inte det är rimligt att gravarna skall skötas i flera generationer om det inte finns några anhöriga som är intresserade. Möjligen kanske då gravstenen borde få stå kvar.

En ny gudstjänstordning tillkom 1976, men det är ännu frivilligt att tillämpa den och det beror nog mycket på prästen när så skall ske. Det finns flera olika alternativ som man kan välja emellan, men här blir nog ingen ändring de närmaste åren.

Det skall också komma en ny psalmbok som skall tas i bruk 1987, den är redan färdig som förslag, men skall nu gå ut på remiss. Många av de gamla psalmerna är slojade, en del har knappast aldrig varit använda och då kan de naturligtvis tas bort, men en del kommer nog vi äldre att sakna.

Här i Gällstad har den frivilliga verksamheten inte haft någon större anslutning, det är endast Filadelfiaförsamlingen som varit verksam, men ändå inte haft så många medlemmar.

När det gäller frågan om kvinnliga präster, så tycker jag, att om en kvinna verkligen känner för att bli präst, så skall hon inte hindras för att hon är kvinna. Här var en namninsamling mot kvinnliga präster, men jag skrev inte på, för jag anser att det är en fråga som ändå kommer så småningom.

Kyrkokören här i Gällstad startade 1933 under organisten Lilly Rundqvists ledning. Jag anslöt mig strax efter körens tillkomst och var med och sjöng den första söndagen i advent samma år. Utgifterna för noter m.m. finansierades till en början av en kollekt 1 söndagen i advent, men efter en donation av Karl Ivar Lundin fick det bildas en styrelse och där var jag ordförande tills jag avgick ur kyrkokören 1982, efter 49 års medlemskap, för vilket jag också fått motta hederstecken.

Vi sålde vår gård till pastoratet 1971. Kärråsen köptes då av pastoratet och då våra ägor gränsade intill Kärråsen var de intresserade även av vår gård. Jag kände en viss tveksamhet inför affären, Men då ingen av våra söner kunde tänkas överta gården och jag dessutom vid den tiden led av ryggbesvär fann vi för gott att sälja till pastoratet och få bo kvar i vårt hus.

Arvid Klasson, Hästhagen

5/11 1909 - 22/1 2003